

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____

“ ____ ” _____ 20__ р.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИК
для студентів Педагогічного факультету**

Освітній рівень: Магістр

Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Івано-Франківськ – 2018 рік

ЗМІСТ

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

ВИРОБНИЧА-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(для студентів V курсу ОР магістр)

Науково-дослідна практика

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ

ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики студентів спеціальності 011Освітні, педагогічні науки – це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практики студентів Педагогічного факультету ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на визначених базах практики, підведення підсумків практики студентів і містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівня знань, умінь та навичок), які студенти мають отримувати під час проходження практики за кожним освітньо-кваліфікаційним рівнем: бакалавр, спеціаліст, магістр. Практика передбачає отримання студентами достатнього обсягу практичних знань і навичок роботи. З цією метою наскрізною програмою передбачене безперервне практичне навчання студентів, починаючи з 2-го курсу і до випуску. Строки проведення практик визначені в навчальному плані.

Зміст наскрізної програми практики відповідає «Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», освітньо-кваліфікаційній характеристиці, освітньо-професійній програмі, навчальним планам освітньо-кваліфікаційних рівнів: бакалавр та магістр. Наскрізна програма забезпечує:

1) цілісність професійної підготовки, визначеної змістом професійної діяльності, тобто дидактично обґрунтовану послідовність процесу формування у студентів системи професійних умінь та навичок відповідно до функціональної діяльності;

2) оптимальний зв'язок змісту практики із змістом з навчального плану.

3) послідовне розширення кола умінь та навичок, їх поступове ускладнення при переході від одного виду практики до іншого;

4) безперервність і наступність практик.

На основі наскрізної програми практики студентів щорічно розробляються або перезатверджуються робочі програми відповідних видів практики. Для студентів та керівників практики від навчального закладу та бази практики робочі програми практики студентів є основним навчально-методичним документом, на підставі якого розробляються інші методичні документи.

Можна виокремити також такі принципи:

- ✓ органічний зв'язок теорії з практикою;
- ✓ відповідності цілей навчання запитам суспільної практики;
- ✓ творчого володіння досягненнями педагогіки і передовим досвідом викладання;
- ✓ єдність навчання і виховання;
- ✓ свідомість і активність студентів;

- ✓ самостійність студентів у навчанні;
- ✓ науковість, професійна спрямованість навчання і зв'язок його з виробництвом;
- ✓ свідомого і міцного оволодіння знаннями, уміннями і навичками;
- ✓ планування і системності (систематичності);
- ✓ вибору і застосування доцільних засобів і методів навчання;
- ✓ відповідності організованої форми спільної діяльності викладача і студентів змістовній стороні цієї діяльності (зміст, методи, засоби і результати навчання);
- ✓ колективного характеру навчання і врахування індивідуальних особливостей студентів;
- ✓ перевірки і самоперевірки результатів навчання на основі регулятивних рішень.

Відповідно до навчальних планів студенти проходять цикли навчальних та виробничих практик. Положення про організацію та проведення різних форм практик розроблені на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 року за № 35.

Метою наскрізної програми практики студентів є запланована і структурована програма практичної підготовки студентів спеціальності 011 Освітні педагогічні науки Наскрізна програма дає повну уяву про всю систему практичної підготовки зі спеціальності.

Метою практики є оволодіння студентами студентів сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Практика має велике значення для підготовки та формування фахівця і дає змогу:

- оволодіти необхідними знаннями щодо сучасних змін у державотворенні, умінням і навичками прийняття та пошуку інноваційних шляхів вираженої раціональності у майбутній професійній діяльності;
  - виявити уміння та навички організаторської, управлінської діяльності щодо забезпечення трудової та технологічної дисципліни, створення безпечних умов праці для здоров'я;
  - приймати професійні рішення з урахуванням їх педагогічних та психологічних наслідків;
- володіти уміннями та навичками застосування знань на практиці.

Відповідно до навчального плану підготовки фахівців за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки передбачено наступні види практик.

У наскрізній програмі з кожного виду практики подано рекомендації щодо методів і форм перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких досягли студенти.

Напрямок підготовки, спеціальність	Курс	Вид практики	Кількість тижнів	Термін проведення	Факультетський керівник-методист
011 Науки про освіту ОП Магістр	1	Виробнича педагогічна практика	4	30.01.- 24.02.2017р.	Доц. Коальчук В.М.
011 Науки про освіту ОП Магістр	2	Виробнича педагогічна практика	4	04.09.- 29.09.2017р.	Доц. Ковальчук В.М.
Науки про освіту ОР Магістр	-2	Науково-дослідницька практика магістерської роботи ³			Доц. Ковальчук В.М.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на декана педагогічного факультету, проф. О.С. Регу. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики.

Схвалена наскрізна програма практики студентів вищого навчального закладу реалізовується на відповідних базах практики: об'єктах освіти, науки ін. з дотриманням наступних принципів:

- дирекція забезпечує встановлення відповідних термінів задля виконання Наскрізної програми практики студентів у межах звичайних вимог праці на об'єкті відповідної освітньої, економічної діяльності;

- виконання Наскрізної програми практики студентів є керованим і координованим керівником практики від факультету.

Дирекція розробляє, створює і впроваджує систему якості практики як засіб, що забезпечує проведення визначеної політики щодо якості практики і досягнення цілей, поставлених чинним законодавством та Державними стандартами вищої освіти. Забезпечується досягнення заздалегідь визначених вимог до компетентності випускника. Викладачами факультету забезпечується незалежність і об'єктивність оцінки знань, розуміння, навичок і діяльності щодо набуття компетентності.

Виробнича практика студентів кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика є цілісною системою, що складається з певних структурних компонентів. Види практики спеціальності, їх тривалість і термін проведення визначаються освітньо-професійними програмами та навчальними планами. **Мета і зміст виробничої педагогічної практики**

Мета і нормативний зміст виробничої педагогічної практики магістрів визначаються освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки фахівців.

Метою виробничої практики ОР «магістр» є:

- поглиблення і закріплення у виробничих умовах теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, застосування їх у вирішенні конкретних завдань практики;
- формування практичних умінь і навичок для виконання професійних завдань у якості асистента чи викладача;
- вироблення знань організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методів, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студента;
- оволодіння методикою розробки навчально-методичних матеріалів, рекомендованих для використання при підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
- вивчення передового практичного досвіду;
- формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- виховання у магістрів морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю професійної діяльності, потреби в самоосвіті;
- розвиток професійно значущих якостей особистості;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності;
- проведення експерименту для написання випускової (магістерської) роботи.

Зміст і послідовність виробничої практики магістрів спеціальності 0.11 Освітні, педагогічні науки визначається програмою, яка розроблена кафедрою педагогіки імені Богдана Ступарика, розглядається науково-методичною радою і затверджується вченою радою факультету.

Програма виробничої практики включає такі види діяльності магістра:

а) навчальну роботу:

- ознайомлення з плануванням та організацією навчальної та навчально-методичної роботи кафедри;
- відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників з подальшим їх аналізом;
- проведення семінарських, практичних і лабораторних занять;
- розробка розгорнутого плану і підготовка тексту 1-2 лекцій, проведення пробної лекції;
- проведення консультацій з навчального предмету;
- проведення індивідуальних занять зі студентами;
- перевірка самостійних і контрольних робіт, що передбачені навчальним планом;

б) методичну роботу:

- ознайомлення з робочими навчальними планами і робочими навчальними програмами дисциплін відповідних напрямів підготовки;
- проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів засвоєння його студентами;
- підготовка навчально-методичних матеріалів до семінарських, практичних, лабораторних занять і самостійної роботи студентів;
- складання завдань для проведення модульного і підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю;
- розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання;
- розробка програмних продуктів презентацій, окремих розділів електронних підручників;
- вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу;
- вивчення і аналіз основних нормативних документів, що регламентують роботу кафедри, факультету;
- ознайомлення з робочою документацією кафедри та правилами її оформлення;

в) організаційно-виховну роботу:

- ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи факультету, кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика;
- участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи;

- самостійне проведення 1-2 виховних заходів зі студентами академгрупи;
- участь у профорієнтаційній роботі;
- участь у підготовці та проведенні студентських і учнівських олімпіад, у роботі Малої Академії Наук;
- участь у роботі засідань кафедри, вченої ради факультету.

Програма **науково-дослідницької практики** передбачає виконання наступних завдань:

- ознайомлення з основними напрямками наукової діяльності факультету, випускової (фахової) кафедри чи структурного їх підрозділу, що здійснює наукові дослідження;
- ознайомлення з методами, прийомами і обладнанням для проведення наукових досліджень;
- ознайомлення з організацією та роботою студентських наукових гуртків, проблемних груп, студентських конструкторських бюро та ін.;
- систематизація теоретичних знань для якісного виконання поставленого у темі випускової роботи ОКР «магістр» науково-практичного завдання;
- вивчення і узагальнення літературних джерел за темою дипломної роботи;
- виконання експериментальних досліджень з теми випускової роботи;
- виконання індивідуального науково-практичного завдання, критичне осмислення теоретичної бази з метою якісного виконання випускової кваліфікаційної роботи та її захисту;
- підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях;
- підготовка до друку наукової статті.
-

1. Організація і керівництво виробничою практикою

Відповідальність за організацію і контроль виробничої практики магістрів покладається на проректора з науково-педагогічної роботи університету, в межах повноважень – на керівника практики університету, а проведення – на декана факультету, завідувача випускової кафедри, факультетського керівника практики.

Розподіл магістрів за базами практики готує деканат факультету разом з факультетським керівником практики факультету. Від кожного факультету за місяць до початку виробничої практики подається службова записка, в якій

повинні бути вказані: термін проведення практики магістрів, відомості про магістрів (прізвище та ініціали, спеціальність, група, база проходження практики, керівники практики від випускових кафедр, після чого видається наказ по університету.

Виконання програми практики магістрів і керівництво нею забезпечує кафедра педагогіки імені Богдана Ступарика.

До керівництва виробничою практикою магістрів від університету залучаються досвідчені викладачі кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика, як правило, доктори та кандидати наук, що мають досвід практичної роботи у вищій школі чи науково-дослідній установі.

Кафедра педагогіки імені Богдана Ступарика виконує наступні види робіт:

- розробляє програму виробничої практики магістрів виробничої та науково-дослідної;
- розробляє і затверджує перелік індивідуальних завдань практикантів з методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- визначає керівників виробничої практики магістрів від кафедри;
- здійснює безпосередній контроль за ходом практик;
- формує робочий зошит практиканта;
- проводить настановчі і підсумкові наради з питань практики магістрів, заслуховує звіти керівників про проведену роботу, розробляє заходи щодо удосконалення проведення практики магістрів.

Керівник практики від кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика:

- розподіляє разом із завідувачем кафедри навчальні дисципліни, з яких магістри проходять виробничу практику;
- проводить обов'язкові інструктажі з охорони праці і техніки безпеки з оформленням відповідної документації;
- видає практикантам індивідуальні завдання і всі необхідні документи для організації практики;
- надає методичні рекомендації щодо складання індивідуального плану проходження виробничої практики магістрами і затверджує їх;
- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану кожним магістром і надає необхідну допомогу;
- повідомляє магістра про систему звітності з практики;
- контролює виконання магістрами правил внутрішнього розпорядку, облік відвідування магістрами практики;

- систематично інформує кафедру про хід проходження практики магістрами;
- підводить підсумки практики магістрів, оцінює роботу кожного магістра, виставляє оцінку у залікову відомість і залікову книжку магістра, складає звіт про підсумки її проведення і надає його факультетському керівнику практики;
- бере участь у засіданні кафедри та вченої ради Педагогічного факультету з підведення підсумків за результатами виробничої практики магістрів.

Магістри-практиканти зобов'язані:

- до початку проходження практики уважно ознайомитись з її програмою і у випадку виникнення будь-яких питань вирішити їх на інструктивній нараді;
- своєчасно приступити до виконання програми практик, виконати в повному обсязі програму практики та індивідуальне завдання;
- суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, що діють у вищому навчальному закладі (організації, установі), де вони проходять практику;
- вивчити правила охорони праці і техніки безпеки на робочих місцях і дотримуватись їх у повсякденній роботі;
- своєчасно оформити всі документи з виробничої практики, у триденний термін після її закінчення подати звіт на кафедру керівнику та захистити його у встановлений кафедрою термін.

2. Підведення підсумків виробничої практики

Форма, зміст і вид звітності магістрів про проходження виробничої практики визначаються програмою практики з дотриманням відповідних стандартів щодо оформлення такої документації.

Як правило, загальна форма звітності магістрів за практику – це подання оформленого відповідним чином звіту з характеристикою і оцінкою роботи магістра та при необхідності інших документів, що визначені у програмі практики.

Підведення підсумків (захист) практики у формі співбесіди з магістром за програмою практик і виставлення оцінки (заліку) проводиться на факультеті протягом першого тижня, що починається після закінчення практики, на кафедрі педагогіки імені Богдана Ступарика після перевірки поданого практикантом звіту про проходження практики.

Оцінка магістра за виробничу практику враховується нарівні з іншими оцінками, що характеризують успішність магістра.

Магістри, які не виконали програму практики і отримали незадовільну оцінку при складанні заліку, можуть бути скеровані на практику повторно у вільний від занять час. Терміни і умови повторного проходження практики встановлюються в кожному окремому випадку ректором університету. У разі несумлінного ставлення до практики, порушення дисципліни або повної невідповідності з програми практики магістр відраховується з навчального закладу.

Підсумкова конференція з виробничої практики магістрів проводиться на Педагогічному факультеті після проведення заліку.

Підсумки практики магістрів обговорюються на засіданнях кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика та засіданнях вчених рад Педагогічного факультету.

3. Особливості організації і проведення виробничої практики ОР «магістр» заочної форми навчання

Відповідно до робочих навчальних планів підготовки фахівців ОР «магістр» студенти-заочники спеціальності 0.11 Освітні, педагогічні науки проходять такі види практики:

- 1) виробничу педагогічну практику – 8 тижнів;
- 2) науково-дослідницьку практику на кафедрах університету – 180 год.

Магістри-заочники, які працюють на посадах викладачів ВНЗ I-IV рівня акредитації, що відповідає профілю факультету, на якому вони навчаються, від виробничої практики звільняються, якщо за місяць до початку семестру, в якому проводиться практика, вони подали у відділ заочної освіти копію трудової книжки і характеристику-оцінку дирекції установи в якій працюють. Залікову оцінку з виробничої практики таким магістрам визначає кафедра педагогіки імені Богдана Ступарика. Всі інші магістри-заочники проходять виробничу практику в терміни і тривалість, що визначається робочим навчальним планом спеціальності.

У період заліково-екзаменаційної сесії, що передує виробничим практикам, для магістрів-заочників на факультетах організується інструктивно-методична нарада з питань практик, яку проводить методист заочного відділу, факультетський керівник практики, керівники практики від кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика.

Магістри заочної форми навчання проходять виробничу і науково-дослідницьку практики на Педагогічному факультеті згідно з графіком, розробленим кафедрою педагогіки імені Богдана Ступарика і погодженого з деканатом факультету. Такий графік складається в період екзаменаційної сесії, що передує семестру в якому проводиться практика, і подається у відділ заочної освіти.

Практику магістри-заочники проходять без відриву від основної роботи або використовують для цього свою чергову відпустку.

Завдання виробничих практик, її зміст, обов'язки керівників і магістрів-практикантів, підведення підсумків практик, що визначені Положенням про проведення практик університету, стосуються і магістрів заочної форми навчання.

Захист матеріалів практик зі складанням диференційованого заліку проводиться в період екзаменаційної сесії магістрів-заочників, що йде після практики. Оцінку в залікову відомість і залікову книжку виставляє керівник практики від кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика.

Після закінчення практики студенти представляють документацію згідно з вимогами:

1. Індивідуальний план практики з відміткою про його виконання.
2. Щоденник проходження навчальної практики, що містить самоаналіз педагогічної діяльності.
3. Звіт про практику, що включає фотоновини та фотозвіт чи відеолітопис груп про результати проведеної практики, який розміщується на сайті кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика.
4. Модель виховного заходу
5. Конспекти лекцій та практичних занять
6. Інші матеріали (міні-проекти, портфоліо), матеріали, визначені конкретним видом практики).

Головне завдання студентів при проведенні роботи – показати досягнутий ними рівень педагогічної діяльності, методичну компетентність, знання сучасних технологій навчання, виховання, уміння творчо застосовувати їх на практиці.

ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

Захист практики

Захист практики проводиться в кожній групі зокрема. Викладач = методист узагальнює роботу групи і підводить підсумок про роботу студентів.

За результатами практики кожна група презентує на сайті кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика *фото і відеозвіт*.

Критеріями оцінювання практики виступають:

1. Рівень професійно-педагогічних умінь.
2. Прояв професійно-значущих якостей особистості: дисциплінованість, організованість, доброзичливість, врівноваженість тощо.
3. Якість виконання усіх завдань практики.

4. Рівень виявлення творчості.
5. Рівень педагогічного аналізу і рефлексії.
6. Якість звітної документації.

Студенту-практиканту *зараховано* практику за умови:

- упродовж першого тижня щоденно веде спостереження за організацією навчально-виховного процесу;
- надає допомогу викладачу у проведенні виховної роботи;
- надає допомогу викладачу в проведенні занять (допомагає в підготовці презентацій, виготовляє наочності і т.д.);
- у щоденнику з практики веде записи спостережень, дає характеристику окремим студентам і групі, проводить психолого-педагогічні дослідження, фіксує цікаві фрагменти занять, прийоми і методи роботи викладача з виховної роботи (сценарії свят).

Студенту-практиканту *не зараховано* практику за умови:

- не з'являється на базу практики без поважних причин;
- не веде спостережень;
- не допомагає викладачу в організації навчально-виховного процесу у групі.

За результатами навчально-ознайомлювальної практики та наявністю необхідної документації студентам виставляється диференційований залік.

Документація з практики

Оформлення документації керівником практики

1. Заповнення журналу з техніки безпеки.
2. Звіти студентів.
3. Звіт керівника практики.
4. Рейтингова відомість успішності студентів.
5. Творчі роботи студентів (фото, відеофільм уроків, фото-презентація учнів класу, діагностична карта опитування учнів класу, виготовлення наочності, стаття, тематична презентація та інше).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Дрогобич: Коло, 2006. - 326 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: посібник для студентів вищих навчальних закладів /Н.П. Волкова. – К.: Вид «Академія». - 2008 – 576 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник/ С.У. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. –
4. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. Наук.-метод. посібник /І.А. Зязюн. – К.: МАУП, 2000. – 309 с.

5. Кузьмінський, А. І. Педагогіка: підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 418 с
6. Нові критерії оцінювання навчальних досягнень учнів ...[електронний ресурс] novoukrainka-gymnasium7.edukit.kr.ua/.../novi_kriterii_ocinyuvanny
7. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93. – ЗНД. – Київ, 1993. - №173. – 24 с.
8. Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Схвалено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» [електронний ресурс] [//http://www.pu.if.ua/depart/VyrNavPr/ua/5764/](http://www.pu.if.ua/depart/VyrNavPr/ua/5764/)
9. Методичні рекомендації до проведення педагогічної практики спеціальності 5.01010201 «Початкова освіта»/ Упоряд.С.Ю.Довбенко,Л.М.Прокопів, О.М.Сидорук. –Івано-Франківськ, 2015. – 224 с.
10. Сірант Н.П. Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики: навчально-методичний посібник / Нелі Сірант. –Львів, 2013 – 116 с.
11. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям /В.О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1981. – 168 с.